

HÜTTER

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. birželio 18 d.*

Byloje C-88/08

dėl *Oberster Gerichtshof* (Austrija) 2008 m. vasario 7 d. Nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2008 m. vasario 27 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

David Hütter

prieš

Technische Universität Graz,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, P. Lindh (pranešėjas) ir A. Arabadjiev,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas Y. Bot,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- David Hütter, atstovaujamo advokatų T. Stampfer ir C. Orgler,

- *Technische Universität Graz*, atstovaujamo *Mitglied der Finanz Prokuratur* M. Gewolf-Vukovich,

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos B. Weis Fogh,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos J. Enegren ir B. Kotschy,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone,
nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79), išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp D. Hütter ir *Technische Universität Graz* (Graco technikos universitetas, toliau – TUG) dėl pagal sutartį įdarbinto valstybės tarnautojo priskyrimo atitinkamai darbo užmokesčio lygio pakopai.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 3 Direktyvos 2000/78 dvidešimt penktoje konstatuojamoje dalyje nustatoma:

„Diskriminavimo dėl amžiaus draudimas yra svarbiausia Užimtumo gairėse išdėstytų tikslų įgyvendinimo ir darbo jėgos įvairovės skatinimo priemonė. Vis dėlto, tam tikromis aplinkybėmis galima pateisinti skirtingą požiūrį dėl amžiaus, todėl reikia priimti specialias nuostatas, kurios galėtų būti skirtingos, atsižvelgiant į valstybėse

narėse susiklosčiusią padėtį. Todėl būtina įžvelgti skirtingo požiūrio, kurį pateisina teisėta užimtumo politika, darbo rinka ir profesinio mokymo tikslai, ir diskriminacijos, kuri turi būti uždrausta, skirtumus.“

- 4 Pagal Direktyvos 2000/78 1 straipsnį šios direktyvos tikslas – „nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą.“
- 5 Direktyvos 2000/78 2 straipsnyje „Diskriminacijos sąvoka“ nustatyta:

„1. Šioje direktyvoje „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje:

- a) tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei panašioje situacijoje yra, buvo ar galėjo būti elgiamasi su kitu asmeniu;
- b) netiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl akivaizdžiai neutralių sąlygų, kriterijų ar taikomos praktikos tam tikrą religiją ar įsitikinimus išpažįstantys, tam

tikrą negalią turintys, tam tikro amžiaus ar tam tikros seksualinės orientacijos asmenys gali patekti tam tikru atžvilgiu į prastesnę padėtį nei kiti asmenys, nebent:

- i) tas sąlygas, kriterijus ar taikomą praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama atitinkamomis ir būtinomis priemonėmis; arba

- ii) tam tikrą negalią turinčių asmenų atžvilgiu darbdavys, asmuo arba organizacija, kuriems yra taikoma ši direktyva, pagal nacionalinės teisės aktus yra įpareigoti imtis atitinkamų priemonių, atitinkančių 5 straipsnyje išdėstytus principus, kad būtų pašalinti dėl tokių sąlygų, taikomų kriterijų ar praktikos susidarę nepatogumai.

<...>“

6 Direktyvos 2000/78 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Neviršijant Bendrijai suteiktų įgaliojimų, ši direktyva taikoma visiems asmenims tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuje, įskaitant valstybines įstaigas:

- a) įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar darbo sąlygoms, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas, visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą;

<...>

c) įdarbinimui ir darbo sąlygoms, įskaitant atleidimą iš darbo ir atlyginimą.

<...>“

7 Direktyvos 2000/78 6 straipsnio „Skirtingo požiūrio dėl amžiaus pateisinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Nepaisydamos 2 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Toks skirtingas poveikis, be kitų dalykų, gali apimti:

- a) specialių sąlygų nustatymą siekiant įsidarbinti ir profesinio mokymo, įdarbinimui ir darbui, įskaitant atleidimą iš darbo ir apmokėjimo sąlygas, jaunimui, pagyvenusio amžiaus asmenims ir už priežiūrą atsakingiems asmenims, siekiant skatinti jų profesinę integraciją ir užtikrinti jų apsaugą;
- b) minimalaus amžiaus, profesinės patirties ar darbo stažo nustatymą siekiant įsidarbinti arba gauti tam tikrų su darbu susijusių privilegijų;
- c) maksimalaus įdarbinimo amžiaus nustatymą, paremtą su konkrečiomis pareigomis susijusiam mokymui keliamais reikalavimais arba su poreikiu nustatyti atitinkamą išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją.“

8 Pagal Direktyvos 2000/78 18 straipsnio pirmąją pastraipą Austrijos Respublika turėjo priimti įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus įgyvendinti šią direktyvą ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 2 dienos.

Nacionalinės teisės aktai

9 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2002 m. Mokslo ir studijų įstatymo (Universitätsgesetz 2002, BGBl. I, 120/2002) 128 straipsnyje nustatyta,

jog universiteto ir jo darbuotojų darbo sutarčių, kurios buvo sudarytos po šio įstatymo įsigaliojimo 2004 m. sausio 1 d. ir prieš įsigaliojant kolektyvinei sutarčiai, turinį apibrėžia 1948 m. Įstatymas dėl pagal sutartį dirbančių tarnautojų (Vertragsbedienstengesetz 1948, BGBl., 86/1948) su pakeitimais, padarytais 2004 m. Įstatymu (BGBl. I, 176/2004, toliau – VBG).

- 10 VBG 3 straipsnio 1 dalies a punkte apibrėžiamos pagal sutartį dirbančių tarnautojų klasifikavimo taisyklės. Tik asmenys, kuriems yra suėję ne mažiau kaip 15 metų, gali būti įdarbinti valstybės tarnyboje pagal sutartį.
- 11 Kalbant apie kompensacijas, kurių dydis priklauso nuo darbo santykių arba profesinės patirties trukmės, pažymėtina, kad VBG draudžia įskaityti išdirbtą laikotarpį, jei tuo metu asmeniui nebuvo suėję 18 metų, išskyrus tam tikrus specialius atvejus, kurie šioje pagrindinėje byloje nėra svarbūs. Taigi nustatant paaukštinimo atskaitos datą pagal VBG 26 straipsnio 1 dalį draudžiama įskaityti išdirbtus laikotarpius, jei asmeniui nebuvo suėję 18 metų. Profesinė patirtis, įgyta atliekant „profesinę praktiką <...> universitete arba aukštojoje mokymo įstaigoje <...>“, kaip nustatyta VBG 26 straipsnio 2 dalies 1 punkto b papunktyje, gali būti įskaitoma priskiriant aukštesnei darbo užmokesčio lygio pakopai tik tuomet, jei asmeniui yra suėję 18 metų.
- 12 Direktyva 2000/78/EB į Austrijos teisę buvo perkelta 1993 m. Federaliniu lygiu galimybių įstatymu (Bundes-Gleichbehandlungsgesetz 1993 (BGBl., 100/1993) su pakeitimais, padarytais 2004 m. Įstatymu (BGBl. I, 65/2004, toliau – B-GIBG). Šis įstatymas reglamentuoja darbo sutartis su universitetais. Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, B-GIBG nepakeistas VBG 26 straipsnio 2 dalies 1 punktas, kuris taikytinas pagrindinėje byloje nagrinėjamiems faktams.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 Ieškovas pagrindinėje byloje D. Hütter yra gimęs 1986 metais. Laikotarpiu nuo 2001 m. rugsėjo 3 d. iki 2005 m. kovo 2 d. jis su kolege atliko laboratorijos techniko praktiką TUG, viešojoje įstaigoje, kuriai taikomas 2002 m. Mokslo ir studijų įstatymas.
- 14 Paskui D. Hütter ir jo kolegė laikotarpiu nuo 2005 m. kovo 3 d. iki 2005 m. birželio 2 d. – tris mėnesius – buvo įdarbinti TUG. Kadangi D. Hütter kolegė už jį 22 mėnesiais vyresnė, ji buvo priskirta į aukštesnę darbo užmokesčio lygio pakopą, todėl apskaičiuojant mėnesinį atlyginimą susidarė 23,20 EUR skirtumas. Šis skirtumas atsirado dėl to, kad D. Hütter profesinės praktikos, atliktos suėjus pilnametystei, laikotarpis buvo tik maždaug 6,5 mėn., o jo kolegės – 28,5 mėnesio.
- 15 D. Hütter pareiškė ieškinį *Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz*. Jis prašė priteisti kompensaciją, kuri padengtų dėl jo amžiaus susidariusį atlyginimo skirtumą, kurį jis laiko nepateisinamu ir pažeidžiančiu tiek B-GIBG, tiek Direktyvą 2000/78. Šis atlyginimo skirtumas atitinka 69,60 EUR sumą.
- 16 Kadangi D. Hütter laimėjo bylą pirmojoje ir apeliacinėje instancijose, TUG pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Šis teismas visų pirma abejoja, ar Direktyvos 2000/78 6 straipsnis draudžia nacionalinę priemonę, kuri leidžia darbdaviams neįskaityti profesinės patirties, įgytos prieš sueinant pilnametystei, laikotarpių, kad nebūtų mažiau palankiai elgiamasi su asmenimis, įgijusiais vidurinį išsilavinimą, o moksleiviai nebūtų skatinami nesiekti šios rūšies išsilavinimo, ir pirmiausia neleisti, kad valstybės sektoriui pernelyg pabrangtų praktinis mokymas, ir skatinti jaunų praktikantų integraciją į darbo rinką.

- 17 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos (2000/78/EB) 1, 2 ir 6 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės aktus, <...> pagal kuriuos, nustatant paaukštinimo atskaitos datą, neatsižvelgiama į ankstesnius laikotarpius, išdirbtus iki sueinant 18 metų?“

Dėl prejudicinio klausimo

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

- 18 D. Hütter mano, kad kai profesinė patirtis yra vienoda, nėra jokios pateisinamos priežasties, kuria remiantis pagal Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalį būtų galima pagrįsti skirtingą požiūrį atsižvelgiant vien į amžių, kuriuo ši patirtis buvo įgyta. Tokia taisyklė, kokia nagrinėjama šioje pagrindinėje byloje, skatina nesiimti profesinės veiklos iki 18 metų. Tai sudaro Direktyva 2000/78 draudžiamą diskriminaciją.
- 19 TUG neigia diskriminaciją. Ji teigia, kad VBG 26 straipsnio 1 dalis vienodai taikoma visiems asmenims, neatsižvelgiant į jų amžių. Taigi negali kilti klausimas dėl diskriminacijos, grindžiamos amžiaus kriterijumi. Darytina išvada, kad ši nuostata gali būti nagrinėjama tik atsižvelgiant į Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies b punktą, susijusį su netiesioginiu diskriminavimu, grindžiamu tariamai neutraliais kriterijais.

- 20 Subsidiariai TUG teigia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemone siekiama teisėto tikslo ir ji yra tinkama bei būtina Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies prasme.
- 21 Iš tiesų ji valstybės įstaigoms suteikia aiškią ir vienodą struktūrą nustatant pagal sutartį dirbančių tarnautojų atlyginimus. Tai yra teisėtas tikslas Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 2 dalies ir 6 straipsnio 1 dalies prasme.
- 22 Per 2000 m. maždaug 0,03 % praktikantų baigė profesinius mokymus po to, kai jiems buvo suėję 18 metų. Tai, kad praktikantai turi pateisinti profesinės patirties, įgytos prieš sueinant 18 metų, laikotarpius – jie neįskaitomi apskaičiuojant jų atlyginimą – palengvino jų profesinę integraciją. TUG manymu, tai leidžia darbdaviams sumažinti sąnaudas, susijusias su jaunų praktikantų įdarbinimu.
- 23 Be to, jeigu būtų įskaitomi profesinės patirties, įgytos iki 18 metų, laikotarpiai, būtų nepagrįstai sudaromos ne tokios palankios sąlygos asmenims, įgijusiems bendrąjį vidurinį išsilavinimą. Tokioje valstybėje narėje, kokia yra Austrijos Respublika, kur darbo rinka kenčia dėl asmenų, įgijusių aukštojo mokslo diplomą, trūkumo, tokia priemonė, kokia nagrinėjama šioje byloje, neleistų ir skatinti asmenis siekti bendrojo vidurinio išsilavinimo.
- 24 Danijos vyriausybė mano, kad Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip nedraudžianti tokios priemonės, kokia nagrinėjama šioje pagrindinėje byloje, jeigu ja siekiama teisėto tikslo, susijusio su profesiniu mokymu ir jaunimo užimtumo politika bei yra tinkama ir būtina.

- 25 Ši vyriausybė pažymi, kad valstybės narės turi didelę diskreciją nustatydamos amžiaus kriterijumi grindžiamas priemonės (šiuo klausimu žr. 2005 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Mangold*, C-144/04, Rink. p. I-9981, 62 ir 63 punktus bei 2007 m. spalio 16 d. Sprendimo *Palacios de la Villa*, C-411/05, Rink. p. I-8531, 68 punktą).
- 26 Danijos vyriausybė mano, kad asmenims, kuriems nėra suėję 18 metų, nustatant mažesnę atlyginimą nei suaugusiems, jie skatinami siekti papildomo mokymo, kuris leistų jiems gauti didesnę atlyginimą. Be to, jei darbdaviai būtų įpareigoti asmenims, kuriems nėra suėję 18 metų, mokėti tomis pačiomis sąlygomis kaip ir suaugusiems, jie paprasčiausia norėtų įdarbinti vyresnius ir labiau patyrusius darbuotojus. Pagaliau asmenys, kuriems nėra suėję 18 metų, paprastai negali atlikti tų pačių funkcijų kaip suaugusieji. Štai kodėl daugelyje kolektyvinių susitarimų Danijoje šio amžiaus kategorijos asmenims nustatomos mažiau palankios darbo užmokesčio sąlygos.
- 27 Europos Bendrijų Komisija mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama taisyklė yra susijusi su įdarbinimo ir darbo sąlyga Direktyvos 2000/78 3 straipsnio 1 dalies c punkto prasme, būtent atlyginimo sąlyga. Taigi minėta direktyva taikoma pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybėms.
- 28 Komisijos manymu, taisykle, pagal kurią įskaitomi iki sueinant 18 metų išdirbti laikotarpiai, nustatoma tiesioginė diskriminacija dėl amžiaus. Tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė vienodai taikoma visiems asmenims, kuriems yra suėję 18 metų, šiuo atžvilgiu nesvarbu. Iš tikrųjų diskriminuojama yra dėl to, kad pagal šią taisyklę palankiau elgiamasi su asmenimis, įgijusiems profesinę patirtį po to, kai jiems suėjo 18 metų. Pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybės įrodo šios taisyklės diskriminacinį poveikį, nes su ieškovu pagrindinėje byloje, turinčiu panašią patirtį, elgiamasi mažiau palankiai nei su viena iš jo darbo kolegų, remiantis tik jų amžiumi.

- 29 Dėl pateisinimo, pagrįsto būtinybe turėti vienodą sistemą, pagal kurią būtų galima įskaityti visų darbuotojų profesinės patirties laikotarpius, Komisija sutinka, kad tai gali būti teisėtas tikslas Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies prasme. Tačiau ji mano, kad nagrinėjama taisyklė nėra nei tinkama, nei būtina siekiant šio tikslo. Darbo stažo apskaičiavimo sistema būtų vienoda ir logiška, net jei nebūtų įskaitomi iki sueinant 18 metų išdirbti laikotarpiai.
- 30 Dėl pateisinimo, grindžiamo vienodu požiūriu į praktikantus ir bendrojo vidurinio išsilavinimo įstaigos mokinius, Komisija pripažįsta, kad jis gali būti susijęs su profesinio mokymo politika, apie kurią nurodyta Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalyje. Tačiau ji abejoja, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė yra tinkama ir būtina, nes ši priemonė sudaro mažiau palankias sąlygas bendrojo vidurinio išsilavinimo įstaigos moksleiviams praktikantų atžvilgiu – pastarieji paprastai turi galimybę įgyti profesinę patirtį prieš sulaukdami pilnametystės.
- 31 Pagaliau dėl pateisinimo, susijusio su jaunimo integracija į darbo rinką, Komisija abejoja, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė turi tokį poveikį. Šia priemone įtvirtintas atlyginimo skirtumas sudaro sąlygą, kuri darys neigiamą poveikį visai darbuotojo, kuris yra auka šia prasme, karjerai. Draudimas įskaityti iki 18 metų išdirbtus laikotarpius susijęs ne tik su jaunimu, bet taip pat, Komisijos manymu, su visais pagal sutartį dirbančių tarnautojais, kuriems taikomas VBG, neatsižvelgiant į jų amžių įsidarbinant. Komisija mano, kad kitos, mažiau ribojančios priemonės, leistų sudaryti palankesnes sąlygas įdarbinant jaunimą.

Teisingumo Teismo atsakymas

- 32 Reikia patikrinti, ar tokie nacionalinės teisės aktai, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 2000/78 taikymo sritį, ir, jei taip, ar jie yra diskriminacinė priemonė, pagrįsta amžiumi, kuri atitinkamai gali būti laikoma pateisinama minėtos direktyvos prasme.
- 33 Iš Direktyvos 2000/78 preambulės, turinio ir tikslo matyti, kad ja siekiama nustatyti bendrą struktūrą, kad kiekvienam asmeniui būtų užtikrintas vienodas požiūris „užimtumo ir profesinėje srityje“, suteikiant jam veiksmingą apsaugą nuo diskriminacijos, pagrįstos vienu iš 1 straipsnyje nurodytų motyvų, įskaitant amžių.
- 34 Konkrečiau kalbant, iš Direktyvos 2000/78 3 straipsnio 1 dalies a ir c punktų matyti, kad ji, atsižvelgiant į Bendrijai suteiktą kompetenciją, taikoma „visiems asmenims tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuje, įskaitant valstybines įstaigas“, kiek tai susiję su, viena vertus, „įsidarbinant <...> įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas, visomis veiklos rūšimis ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą“ ir, kita vertus, „įdarbinimu ir darbo sąlygomis, įskaitant atleidimą iš darbo ir atlyginimą“.
- 35 Pagal VBG 26 straipsnio 1 dalį apskritai draudžiama įskaityti profesinės patirties, įgytos prieš sueinant 18 metų, laikotarpius priskiriant pakopoms Austrijos valstybės tarnyboje pagal sutartį dirbančius tarnautojus. Taigi ši nuostata daro poveikį nustatant darbo užmokesčio lygio pakopą, kuriai priskiriami šie asmenys. Ji taip pat automatiškai daro poveikį jų atlyginimams. Tokie teisės aktai turi būti laikomi kaip nustatantys taisykles, susijusias su įsidarbinimo, priėmimo į darbą ir atlyginimo sąlygomis Direktyvos 2000/78 3 straipsnio 1 dalies a ir c punktų prasme.

36 Šiomis sąlygomis Direktyva 2000/78 taikoma šio ginčo aplinkybėms, dėl kurio buvo kreiptasi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą.

37 Pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalį „vienodo požiūrio principas“, kurį ja siekiama įgyvendinti, „reikia, kad dėl kurios nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos“. Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodoma, kad tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei panašioje situacijoje yra, buvo ar galėjo būti elgiamasi su kitu asmeniu.

38 Pagal tokius nacionalinės teisės aktus, kokie nagrinėjami šioje pagrindinėje byloje, su asmenimis, kurie profesinę patirtį, nors iš dalies, įgijo prieš tai, kol jiems suėjo 18 metų, elgiamasi mažiau palankiai nei su asmenimis, kurie tokią pačią ir panašios trukmės profesinę patirtį įgijo po to, kai jiems suėjo 18 metų. Pagal tokius teisės aktus nustatomas skirtingas požiūris į asmenis dėl amžiaus, kurio sulaukę jie įgijo savo profesinę patirtį. Kaip tai rodo pagrindinėje byloje nagrinėjami faktai, šis kriterijus gali lemti nevienodą požiūrį į du asmenis, kurie baigė tas pačias studijas ir įgijo panašią profesinę patirtį, vien dėl jų amžiaus skirtumo. Taigi tokia nuostata nustato skirtingą požiūrį, tiesiogiai grindžiamą amžiaus kriterijumi Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalies ir 2 dalies a punkto prasme.

39 Tačiau iš Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies matyti, kad toks „skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę ji objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir

profesinio mokymo tikslus, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis“.

40 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjama teisės aktais siekiamo teisėto tikslo pažymėtina, kad iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo paaiškinimų matyti, jog Austrijos įstatymų leidėjas siekė, kad nebūtų įskaitoma profesinė patirtis, kol bus pripažintas visiškas teisinis veiksnumas suėjus 18 metų, kad nebūtų sudaromos palankesnės sąlygos bendrąjį vidurinį išsilavinimą įgijusiems asmenims, palyginti su profesinį išsilavinimą įgijusiais asmenimis. Be šio skatinimo siekti vidurinio išsilavinimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodo įstatymų leidėjo valią nedidinti valstybės sektoriaus išlaidų profesiniam mokymui ir sudaryti palankesnes sąlygas jaunų asmenų, kurie įgijo tokios rūšies išsilavinimą, integracijai į darbo rinką. Reikia išnagrinėti, ar šie tikslai gali būti laikomi teisėtais Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies prasme.

41 Šiuo klausimu primintina, kad tikslai, kurie gali būti laikomi „teisėtais“ Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies prasme ir todėl galinčiais pateisinti išimtį iš diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo, yra socialinės politikos tikslai, kaip antai susiję su užimtumo politika, darbo rinka arba profesiniu mokymu (2009 m. kovo 5 d. Sprendimo *Age Concern England*, C-388/07, Rink. p. I-1569, 46 punktą).

42 Šie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nurodyti tikslai priklauso teisėtų tikslų kategorijai ir gali pateisinti skirtingą požiūrį, susijusį su „specialių sąlygų nustatymu siekiant įsidarbinti <...> įskaitant <...> apmokėjimo sąlygas, jaunimui, <...>, siekiant skatinti jų profesinę integraciją ir užtikrinti jų apsaugą; minimalaus amžiaus,

profesinės patirties ar darbo stažo nustatymą siekiant įsidarbinti arba gauti tam tikrų su darbu susijusių privilegijų“, kurios nustatytos Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.

- 43 Todėl tokie tikslai, kokius nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, iš principo turi būti laikomi „objektyviai ir tinkamai“, „atsižvelgiant į nacionalinės teisės reikalavimus“, kaip tai numatyta Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje, pateisinančiais skirtingą požiūrį, grindžiamą valstybių narių nustatyto amžiumi.
- 44 Atsižvelgiant į šios nuostatos sąlygas, dar reikia patikrinti, ar priemonės, kurios buvo įgyvendintos siekiant šio tikslo, yra „tinkamos ir būtinos“.
- 45 Šiuo požiūriu valstybės narės turi didelę diskreciją pasirinkdamos priemones, kurios būtų tinkamos pasiekti tikslus socialinės politikos ir užimtumo srityse (minėto sprendimo *Mangold* 63 punktas).
- 46 Nepaisant šios didelės valstybės narės suteiktos diskrecijos, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nurodyti tikslai iš pirmo žvilgsnio gali būti prieštaringi. Iš tiesų vienu iš šių tikslų siekiama skatinti mokinius vietoje profesinio siekti bendrojo vidurinio išsilavinimo. Kitu tikslu siekiama palengvinti asmenų, įgijusių profesinį, o ne bendrąjį vidurinį išsilavinimą, įdarbinimą, kaip matyti iš šio sprendimo 40 punkto. Pirmuoju atveju siekiama nesudaryti palankesnių sąlygų bendrąjį vidurinį išsilavinimą įgijusiems asmenims, palyginti su profesinį išsilavinimą įgijusiais asmenimis, o antruoju atveju, – atvirkščiai. Todėl iš pirmo žvilgsnio sunku sutikti su tuo, kad tokie nacionalinės teisės aktai, kokie nagrinėjami šioje pagrindinėje byloje, galėtų tuo pačiu metu sudaryti palankias sąlygas abiem grupėms vienai kitos sąskaita.

47 Be šios vidinio nuoseklumo stokos, taip pat pažymėtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai grindžiami ankstesnės profesinės patirties kriterijumi priskiriant pakopoms ir atitinkamai nustatant pagal sutartį valstybės tarnyboje dirbančių tarnautojų atlyginimą. Atlygis už patirtį, kuri leidžia darbuotojui geriau atlikti užduotis, paprastai pripažįstamas teisėtu tikslu. Todėl darbdavys gali teisėtai atlyginti už šią patirtį (žr. 2006 m. spalio 3 d. Sprendimo *Cadman*, C-17/05, Rink. p. I-9583, 35 ir 36 punktus). Tačiau akivaizdu, kad tokiais nacionalinės teisės aktais, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, siekiama ne tik atlyginti už patirtį, bet taip pat, kai patirtis yra vienoda, nustatyti skirtingą požiūrį remiantis amžiumi, kuriuo ši patirtis buvo įgyta. Tokiomis sąlygomis toks amžiaus kriterijus nėra tiesiogiai susijęs su tikslu, kurio siekdamas darbdavys atlygina už įgytą profesinę patirtį.

48 Dėl tikslo, kuriuo siekiama nesudaryti mažiau palankių sąlygų bendrajam viduriniam mokymui, palyginti su profesiniu mokymu, pažymėtina, kad amžiaus, kuriuo buvo įgyta ankstesnė patirtis, kriterijus taikomas neatsižvelgiant į mokymo rūšį. Pagal jį taip pat neatsižvelgiama ne tik į asmens, kuris mokėsi bendrojo vidurinio mokymo įstaigoje, bet ir į asmens, kuris mokėsi profesinio mokymo įstaigoje, patirtį, įgytą prieš jam sueinant 18 metų. Todėl remiantis šiuo kriterijumi gali būti taikomas skirtingas požiūris į du asmenis, kurie mokėsi profesinio mokymo įstaigoje, arba į du asmenis, kurie mokėsi bendrojo vidurinio mokymo įstaigoje, atsižvelgiant į amžiaus, kurio sulaukę jie įgijo savo profesinę patirtį, kriterijų. Šiomis aplinkybėmis amžiaus, kurio sulaukus buvo įgyta profesinė patirtis, kriterijus neatrodo tinkamas siekiant tikslo, kuriuo stengiamasi nesudaryti mažiau palankių sąlygų bendrajam viduriniam mokymui, palyginti su profesiniu mokymu. Šiuo klausimu pažymėtina, kad panašu, jog kriterijus, tiesiogiai paremtas studijų rūšimi neatsižvelgiant į asmenų amžių Direktyvos 2000/78 prasme, yra labiau pritaikytas pasiekti tikslą nesudaryti mažiau palankių sąlygų bendrajam viduriniam mokymui.

49 Dėl tikslo paskatinti jaunų asmenų, įgijusių profesinį išsilavinimą, integraciją į darbo rinką, pažymėtina, kad draudimas įskaityti profesinės patirties, įgytos prieš sueinant

18 metų, laikotarpis vienodai taikomas visiems pagal sutartį valstybės tarnyboje dirbantiems tarnautojams, neatsižvelgiant į jų amžių prieš įsidarbinimą. Taigi šis amžiaus, kurio sulaukę jie įgijo profesinę patirtį, kriterijus neleidžia išskirti asmenų, kuriems būdingas jaunas amžius, grupės, kad jiems būtų sudaromos specialios įdarbinimo sąlygos, palengvinančios integraciją į darbo rinką. Tokia taisyklė, kokia nagrinėjama šioje pagrindinėje byloje, skiriasi nuo Danijos vyriausybės nurodytų priemonių, kuriomis siekiama skatinti profesinę jaunų asmenų, kuriems nėra suėję 18 metų, integraciją, nes jose nustatomos minimalios atlyginimo sąlygos, kurios ne tokios palankios nei taikomos vyresniems darbuotojams. Kadangi taisyklėje neatsižvelgiama į įdarbinamų asmenų amžių, ji yra netinkama skatinant jaunas žmones įsidarbinti.

50 Taigi teisės aktai, kuriems būdingi tokie patys požymiai kaip ir pagrindinėje byloje nagrinėjamiems teisės aktams, negali būti laikomi tinkamais Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies prasme.

51 Tad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikia atsakyti, kad Direktyvos 2000/78 1, 2 ir 6 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos tam, kad nebūtų sudarytos mažiau palankios sąlygos bendrajam viduriniam mokymui, palyginti su profesiniu mokymu, ir būtų skatinama jaunų praktikantų integracija į darbo rinką, prieš sueinant 18 metų išdirbti laikotarpiai neįskaitomi nustatant pakopą, kuriai priskiriami valstybės narės valstybės tarnyboje pagal sutartį dirbantys tarnautojai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 1, 2 ir 6 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos tam, kad nebūtų sudarytos mažiau palankios sąlygos bendrajam viduriniam mokymui, palyginti su profesiniu mokymu, ir būtų skatinama jaunų praktikantų integracija į darbo rinką, prieš sueinant 18 metų išdirbti laikotarpiai neįskaitomi nustatant pakopą, kuriai priskiriami valstybės narės valstybės tarnyboje pagal sutartį dirbantys tarnautojai.

Parašai.